ASSOCIACIÓ EDUCATIVA ITACA

Àmbit geogràfic: Local
Seu Social: L'Hospitalet de Llobregat
Forma jurídica: Associació

- **76 persones treballadores**
- **46 persones voluntàries**

NOMBRE DE PERSONES ATESES EN ELS SERVEIS A LES PERSONES:

- **11.590 a serveis a la infància i la joventut**
- **57 a serveis a persones dependents o amb discapacitat**
- **4593 a serveis a persones amb problemàtica de salut mental**
- **3 a serveis a persones amb drogodependències**
- **8.277 a serveis a d'altres col·lectius en situació d'exclusió social**
- **11.156 a serveis de cohesió i dinamització social**

www.itacaelsvents.org

Breu història de l'organització

L'Associació Educativa Itaca es va constituir el març de 1977 i es va inscriure oficialment el 1985 al Registre d'Entitats Jurídiques de la Generalitat de Catalunya com a associació sense afany de lucre. Una entitat declarada d'utilitat pública que treballem per cobrir les necessitats de la població del barri, i així com consolidar els nostres projectes socials i generar un impacte positiu a les persones.

Neix al barri de Collblanc-Torrassa de L'Hospitalet de Llobregat a partir d'un grup de joves i un clergue de Sant Viator que, sota el nom inicial de CJC (Comunitat de Joves Cristians), impulsaven un projecte comunitari vinculat a valors educatius i de compromís social.

Posteriorment adopta el nom d'Itaca, inspirat en el poema de C. Kavafis, com a símbol de recorregut educatiu i transformador.

Al llarg de la seva trajectòria, l'entitat s'ha consolidat com a referent socioeducatiu al territori, amb una intervenció centrada en infants i joves. Actualment, l'entitat acompanya diàriament més de 300 participants i prop de 1.000 persones participen anualment en algun dels projectes. L'equip està format per més de 60 professionals, més de 20 persones voluntàries i un centenar d'estudiants en pràctiques vinculats l'àmbit social i educatiu.

Missió

La missió d'Itaca és promoure el desenvolupament integral d'infants, joves i famílies a través de l'educació, el lleure i l'acció social, afavorint la igualtat d'oportunitats i la participació. La seva visió és convertir-se en una entitat referent, innovadora i sostenible, capaç de generar un impacte real i transformador. El lema de l'associació "compromís de persones al servei de persones" resumeix l'essència de l'entitat arrelada al barri i compromesa amb la igualtat d'oportunitats, la inclusió i cohesió social. La missió d'Itaca és promoure el desenvolupament integral d'infants, joves i famílies a través de l'educació, el lleure i l'acció social, afavorint la igualtat d'oportunitats i la participació. La seva visió és convertir-se en una entitat referent, innovadora i sostenible, capaç de generar un impacte real i transformador. El lema de l'associació "compromís de persones al servei de persones" resumeix l'essència de l'entitat arrelada al barri i compromesa amb la igualtat d'oportunitats.

Descripció de l'activitat

L'àmbit d'actuació principal és la realitat social del barri i de la ciutat, ons'ofereix espais educatius diaris per a infants i joves, activitats de lleure, reforç escolar, projectes de suport familiar i accions específiques durant els períodes de vacances escolars. També impulsa programes comunitaris i de treball en xarxa amb

altres entitats, serveis socials, centres educatius i administracions públiques.

Els projectes principals d'Itaca inclouen:

- Espais socioeducatius d'infants i joves (3-17 anys): reforç escolar, acompanyament emocional, activitats artístiques i esportives, treball amb famílies i valors de convivència.
- Projecte perinatal: projecte destinat a dones embarassades oferint un espai segur i d'acompanyament integral.
- Projectes d'infància de 0-3 anys i suport familiar: espais d'acollida, orientació i suport a mares i pares joves o en situació de vulnerabilitat.
- Projectes de joventut i inserció sociolaboral (16-30 anys): orientació laboral, formació, pràctiques i acompanyament a la transició a la vida adulta.
- Projectes de lleure: esplais, colònies, i activitats d'estiu com a espais de creixement personal, participació i convivència.
- Programes comunitaris.

DESCRIPCIÓ DE LA INICIATIVA PROPOSADA

AMAM

Breu descripció

El projecte socioeducatiu Amam està orientat a l'acompanyament de maternitats adolescents i adultes durant el procés de transició cap a la maternitat, des de la gestació fins el postpart més recent, 6 mesos de la criatura. Es centra en l'actuació dins dels 1000 primers dies de vida des d'un enfocament preventiu i proventiu. Es prioritza especialment l'accés a mares en situació de risc o vulnerabilitat social, oferint recursos, informació i suport per enfortir aquest procés vital tant per a la mare com per al nadó.

Treballem amb grups homogenis no excloents, que combinen maternitats en contextos de major vulnerabilitat amb altres realitats, afavorint així la riquesa de l'intercanvi i el suport mutu. L'objectiu és proporcionar un acompanyament psicoemocional integral durant la transició cap a la maternitat, millorant la qualitat de vida de les dones i facilitant la construcció de vincles socioafectius sòlids.

Mitjançant un enfocament comunitari i de cura, Amam incentiva el sentiment de pertinença i la creació d'espais de suport mutu, promou la salut mental materna essencial per garantir un vincle maternofilial segur i saludable, i afavoreix l'intercanvi d'experiències entre mares, contribuint al benestar emocional i a la prevenció de l'aïllament. L'impacte social del projecte es reflecteix en la reducció del malestar perinatal, el reforç de les capacitats per afrontar el part i la criança, i l'accés més equitatiu a informació, recursos i serveis, especialment per a dones migrades o en situació de vulnerabilitat. Alhora, facilita la detecció precoç de situacions de risc i promou la coordinació amb professionals i institucions per optimitzar els recursos públics, alhora que enforteix el vincle maternofilial, contribuint a un desenvolupament infantil més saludable i integral.

Amam consolida així l'acompanyament perinatal comunitari com una estratègia preventiva i de transformació social, promovent la corresponsabilitat, l'equitat i la inclusió.

Aportació de valor de la iniciativa

AMAM aporta un valor diferencial al territori perquè ofereix un model comunitari d'acompanyament perinatal integral, preventiu i continuat, adreçat tant a maternitats adultes com adolescents, en un context amb manca de recursos específics de suport emocional, social i educatiu. La iniciativa combina innovació social, rigor metodològic i impacte comunitari, articulant espais grupals i d'acompanyament individual que enforteixen el vincle mare-criatura, la salut mental materna i les xarxes de suport entre iguals.

El projecte destaca per la seva capacitat d'adaptació a necessitats emergents detectades al territori, incorporant una línia específica per a mares adolescents i metodologies inclusives que afavoreixen la conciliació i l'accés equitatiu als recursos. Els resultats obtinguts evidencien una millora significativa en el benestar emocional, l'autoestima i les competències parentals de les participants.

Necessitat a la que respon

Davant aquest context, AMAM ofereix un recurs comunitari d'acompanyament integral durant l'embaràs, el postpart i la criança, en coordinació amb els serveis existents. El programa promou espais de confiança i suport mutu entre iguals, afavorint el benestar emocional, l'autoestima i l'apoderament de les mares des d'una mirada psicosocial i comunitària.

Arran de l'evolució del projecte, també s'ha incorporat una línia específica per a maternitats adolescents (13-20 anys), amb acompanyament perinatal, orientació socioeducativa i suport emocional per prevenir l'aïllament i afavorir la inclusió social i formativa.

Principals objectius assolits

AMAM ha consolidat un espai comunitari de referència per a l'acompanyament integral de les maternitats durant l'embaràs, el postpart i la criança primerenca, donant resposta a necessitats socials i emocionals detectades al territori. El projecte ha contribuït a reduir situacions d'aïllament i vulnerabilitat, afavorint la creació de xarxes de suport mutu entre dones i promovent espais segurs de confiança i cura.

S'ha aconseguit reforçar l'apoderament de les participants mitjançant l'accés a informació, recursos comunitaris i eines per a la criança i el benestar emocional, promovent una maternitat més conscient i saludable. Igualment, el projecte ha facilitat la vinculació i coordinació amb serveis del territori, millorant la detecció precoç de necessitats socials, emocionals i socioeducatives.

Un altre objectiu assolit ha estat la incorporació d'una línia específica per a maternitats adolescents, adaptant l'acompanyament a les seves necessitats emocionals, formatives i socials, i afavorint processos d'inclusió i continuïtat educativa.

Finalment, AMAM ha consolidat una metodologia d'intervenció comunitària i preventiva centrada en els primers 1.000 dies de vida, reforçant el vincle mare-criatura i promovent el benestar integral de les famílies.

Principals resultats obtinguts

De manera quantitativa, s'expressa aquesta valoració positiva amb les següents dades obtingudes per els sistema de seguiment i valoració establert al projecte:

- Un 85,5% de les participants considera que ha millorat la seva gestió emocional.
- Un 62,3% de les participants pensa que ha millorat la seva autopercepció i la seva autoestima.
- Un 56,5% considera que ha millorat la qualitat de les seves relacions socials.
- Un 53,6% expressa una millora en la percepció del temps de qualitat que es dedica a si mateixa.
- Un 42% pensa que ha millorat les seves habilitats per a la gestió de conflictes.
- El 82,6% de les participants creu disposar de més recursos sobre rutines de son i higiene del seu nadó.
- El 100% de les participants considera que ha millorat en coneixements i estratègies per tenir cura del seu embaràs i del seu nadó.

I, finalment, com a valoració general de les mares sobre la seva participació a AMAM: El 97% de les participants valora una millora en el coneixement d'habilitats sobre la maternitat.

Abast de l'experiència

L'experiència d'AMAM té un abast comunitari i socioeducatiu, amb impacte directe en dones embarassades i en postpart, així com en les seves famílies i entorn proper. El projecte s'adreça especialment a maternitats en situació de vulnerabilitat i promou una atenció inclusiva, integral i interprofessional. A través de sessions grupals i individuals, activitats complementàries i la creació de xarxes de suport, contribueix a reduir l'aïllament, enfortir el benestar emocional i fomentar la corresponsabilitat en la criança. El seu model genera impacte social en la comunitat, promovent igualtat d'oportunitats i transformació de la mirada sobre la maternitat.

Les edicions anteriors del projecte han mostrat un impacte positiu en el benestar de les participants, amb millores en la gestió emocional, l'autoestima i les competències parentals, així com en la percepció de suport social i coneixement de recursos maternoinfantils.

Persones implicades en l'experiència:

Treballadores: 2
Membres equips directius: 8
Ateses: 225
Voluntàries: 5
Altres: 8.277 (persones en situació irregular, joves tutelats, casos seguiment d'ABSS, derivacions del EAIA, derivacions CDIAP, persones migrades)

Principals factors clau d'èxit

- Adequació a una necessitat real del territori, detectada a partir de la manca de recursos perinatals i del buit d'acompanyament continuat en l'etapa d'embaràs, postpart i criança.
- Enfocament integral i continuat 0–3 anys, que garanteix seguiment psicoemocional i educatiu en totes les fases de la maternitat, amb especial atenció als primers 1000 dies de vida.
- Model comunitari i de suport mutu, que afavoreix la creació de xarxes entre iguals, redueix l'aïllament i reforça el sentiment de pertinença.
- Apoderament de les dones, mitjançant informació, orientació i accés a recursos, potenciant l'autonomia i la presa de decisions.
- Intervenció multidisciplinària especialitzada, amb professionals de la psicologia i experts perinatals (llevadores, infermeria, nutrició, fisioteràpia), que asseguren una atenció global.
- Metodologia flexible combinant grup i acompanyament individual.
- Línia específica per a maternitats adolescents, que aborda vulnerabilitats educatives, socials i emocionals, i promou la continuïtat formativa i la inclusió.
- Coordinació amb recursos comunitaris i sanitaris, que millora la detecció de situacions de risc i l'optimització dels serveis.
- Resultats demostrats i sistema d'avaluació, amb evidències clares de millora en benestar emocional, competències parentals i xarxes socials.
- Sostenibilitat i consolidació territorial, amb suport institucional i creixement sostingut.

Dificultats i reptes superats

El principal repte del projecte AMAM ha estat consolidar un servei especialitzat d'acompanyament a la maternitat en un context caracteritzat per una elevada densitat demogràfica. Al començament de la implementación del projecte, un dels primers desafiaments va ser garantir-ne la sostenibilitat, estructurar una metodologia de treball rigorosa i evidenciar-ne l'impacte mitjançant indicadors objectius. En aquest sentit, s'ha implementat un sistema d'avaluació sistemàtic amb instruments que permeten mesurar l'autoeficàcia parental, el benestar emocional i la qualitat del vincle maternofilial, facilitant la millora contínua del programa.

Un altre repte significatiu ha estat l'arribada de maternitats adolescents al servei, un col·lectiu amb necessitats específiques pel que fa a suport emocional, orientació socioeducativa i creació de xarxa. Per donar resposta a aquesta realitat, s'ha dissenyat un grup específic per a maternitats adolescents, amb una metodologia adaptada, llenguatge accessible i dinàmiques que afavoreixen la confiança, la participació activa i la construcció de vincles entre iguals. Així mateix, s'ha reforçat l'acompanyament individual quan ha estat necessari, garantint un espai segur, lliure de judicis i orientat a l'apoderament..

Finalment, per respondre a la necessitat d'ampliar l'accés a informació fiable i recursos del territori, s'ha incrementat l'oferta de tallers formatius i sessions amb professionals especialitzats.

Elements innovadors que aporta la iniciativa

AMAM incorpora diversos elements innovadors en l'àmbit de l'acompanyament a la maternitat. En primer lloc, integra des del seu disseny una perspectiva de gènere interseccional, abordant de manera explícita les desigualtats vinculades a l'edat, la situació socioeconòmica, l'origen cultural, la diversitat funcional i altres factors de vulnerabilitat. El projecte prioritza les maternitats sovint invisibilitzades, com les adolescents o les dones en contextos de risc, oferint un model inclusiu i no excloent basat en l'equitat i l'empoderament.

En segon lloc, l'enfocament preventiu centrat en els primers 1.000 dies de vida, etapa clau per al desenvolupament físic, emocional i cognitiu de l'infant. L'acompanyament no se centra només en el moment del part, sinó que cobreix el procés des de la gestació fins als sis mesos de vida, garantint continuïtat, seguiment i suport psicoemocional integral.

El projecte combina intervenció grupal i individual amb la col·laboració de professionals d'altres entitats i institucions locals, assegurant una atenció holística. Els grups homogenis però no excloents, així com els espais mixtos entre embaràs i postpart, fomenten la creació de xarxes de suport mutu, redueixen l'aïllament i reforcen el sentiment de pertinença.

També destaca la incorporació d'activitats comunitàries innovadores, com l'espai CREAMAM, que utilitza l'art com a eina d'expressió i reflexió sobre la maternitat, contribuint a la cohesió social i a la transformació de la mirada sobre les cures.

Finalment, AMAM promou la corresponsabilitat i la cocriança, implicant els acompanyants en determinades sessions.

Principals factors que permeten la transferència i replicabilitat

La transferibilitat d'AMAM es basa en una metodologia estructurada, clara i adaptable a diferents contextos territorials i organitzatius. El projecte parteix d'un model d'acompanyament integral a la maternitat amb objectius, activitats i sistema d'avaluació definits, fet que facilita la seva replicació mantenint qualitat i impacte.

Un dels principals elements de replicabilitat és l'enfocament en els primers 1.000 dies de vida, avalat per l'evidència científica i aplicable en entorns diversos. Aquest enfocament, juntament amb la perspectiva de gènere interseccional, permet adaptar la intervenció a realitats com maternitats adolescents, dones migrades o situacions de vulnerabilitat, sense perdre coherència metodològica.

El model combina intervenció grupal i individual, suport psicoemocional, creació de xarxes i treball comunitari, i es pot implementar en entitats socials, serveis municipals o equipaments comunitaris. La col·laboració amb professionals sanitaris i socials, així com la coordinació amb recursos del territori, reforça un treball en xarxa fàcilment exportable.

El sistema d'avaluació, amb indicadors quantitatius i qualitatius, permet mesurar impacte i ajustar la intervenció, aportant rigor i evidència a la seva aplicació.

Finalment, el caràcter comunitari, inclusiu i no excloent del projecte, i la seva orientació a la transformació social i la corresponsabilitat en les cures, fan d'AMAM una iniciativa adaptable a diferents escenaris.